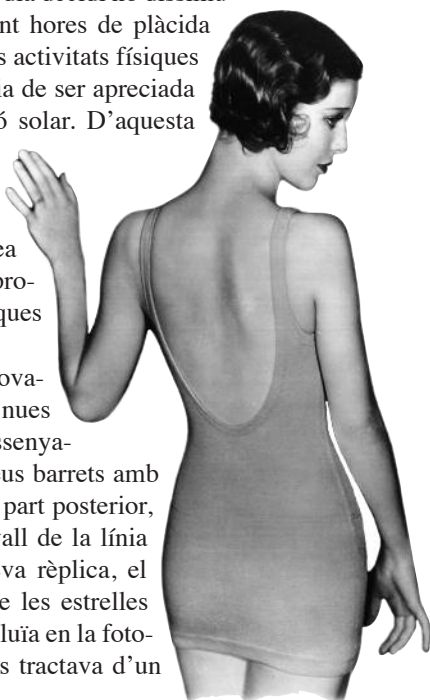

1931

El *Lastex*, un teixit revolucionari

Durant els anys trenta la pràctica del bany de mar es va anar decantant decididament cap el seu vessant estiuenc, una deriva ja anunciada la dècada anterior. Va continuar encara la forta atracció de l'aristocràcia pels destins hivernals, especialment dels que, com la Costa Brava francesa, gaudien d'un clima temperat, però van guanyar força els plaers de l'estació càlida, amb el bany de sol com a gran novetat. Aquesta pràctica havia estat iniciada per la revolucionària modista francesa Coco Chanel, pseudònim de Gabrielle Bonheur, quan un bon dia decidí no dissimular la morenor del seu rostre, adquirida durant hores de plàcida navegació mediterrània. La moda imposava les activitats físiques a la intempèrie i, en conseqüència, també havia de ser apreciada la pell bruna derivada d'una llarga exposició solar. D'aquesta manera, per primer cop a la història de la humanitat, la pell blanca deixava de ser un símbol de distinció social. Els vestits de bany disponibles, però, limitaven dràsticament l'àrea epidèrmica susceptible de ser bronzejada i produïen les conegudes —i indesitjades— marques de contrast en els indrets més inconvenients.

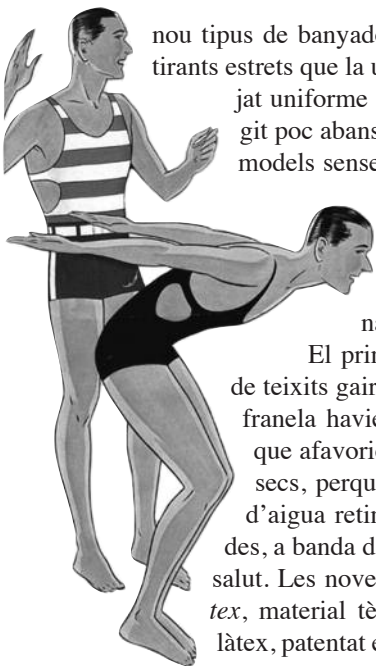
Mentre una part de la societat encara provava de pair la presència pública de les cames nues femenines, Elsa Schiaparelli, una original dissenyadora italiana establerta a París, famosa pels seus barrets amb forma de sabata, decidí aplicar les tisoires a la part posterior, per deixar l'esquena al descobert fins més avall de la línia del pit. El 1931, *Jantzen* comercialitzà la seva rèplica, el *Shouldaire*, model que Loretta Young, una de les estrelles cinematogràfiques més populars del moment, lluí en la fotografia promocional que acompanya el text. Es tractava d'un

l'increïble vestit minvant

nou tipus de banyador, definit com a *sun suit* (*vestit de sol*), amb tirants estrets que la usuària es podia abaixar per obtenir un bronzejat uniforme a les espatlles. La versió masculina havia sorgit poc abans, per triomfar als Jocs Olímpics de 1929 amb models sense esquena i laterals alleugerits. No eren pocs els que havien pronosticat que les dones, per pudor, no gosarien mai adoptar banyadors d'aquest tipus, però no havien comptat amb la determinació femenina.

El principal problema consistia a no disposar de teixits gaire adequats. Els mallots de llana, cotó o franela havien evolucionat fins a esdevenir peces que afavorien la figura, però només mentre eren secs, perquè un cop mullats la gran quantitat d'aigua retinguda els feia pesants i incòmodes, a banda d'antiestètics i perjudicials per la salut. Les noves tendències trobarien un excel·lent aliat en el *Lastex*, material tèxtil derivat d'un component del cautxú anomenat làtex, patentat el 1931 pel fabricant de pneumàtics *Dunlop*. Mesclat

filès Lastex

amb fibres sintètiques, el *Lastex* proporcionava un teixit elàstic, perfectament amollable al cos que, a més, retenia molt poca aigua. Adicionalment, permetia una gamma infinita de colors i era ideal per acollir estampats, amb un espectacular acabat brillant. Un anunci de *Jantzen* advertia el 1933 que *un traje de baño deformado o descolorido puede destruir su apariencia, mientras que los baños de mar y sol no hacen perder la forma a este traje cuyo "tejido Jantzen" lo mantiene ajustado al cuerpo, sin arrugas, flamante, ¡como nuevo!*

El teixit elàstic obrí un ventall enorme de possibilitats. No es deformava, no s'arrugava i es mantenia fermament al seu lloc, característiques fonamentals per produir els banyadors de configuració arriscada que començaren a proliferar. L'anunci dels magatzems tèxtils *Can Vilardell*, publicat l'estiu de 1933, ens permet descobrir algunes d'aquestes formes, com els darreres en forma de *V* o el sensacional vestit de dues peces amb tireta abdominal, que mostra la banyista asseguda a la palanca. Una presència tan explícita als diaris barcelonins només era

l'increïble vestit minvant

NOVEDADES PARA BAÑO

del 20 al 31 de Mayo

CASA VILARDELL, se complace en invitarle a la Exposición de las

Últimas Novedades para Baño

en la seguridad, de que en ella hallará el TRAJE DE BAÑO deseado, ya sea para Señora, Caballero o Niños a

Precios muy ventajosos

La experiencia adquirida en 26 años de fabricación, permite que nuestras creaciones en TRAJES DE BAÑO, por su perfecto corte y adaptabilidad sean las mejores acogidas de las personas de buen gusto

Le recomendamos especialmente nuestros trajes de baño "GAVIOTA"

OBSEQUIO
Durante los días de Exposición, obsequiamos a todos los compradores de artículos de baño, cuya compra sea superior, a Pesetas 15 con un CUBO y PALA de playa.

¡Son los mejores!
VARIADOS ESCOTES
ORIGINALES MODELOS
PRECIOSOS COLORES

Mañana Primer día de Venta
CASA VILARDELL
Vía Layetana, 40 y 51; Hospital, 36 y 38; Fontanella, 17
Salmerón, 17; Nueva de la Ramba, 8 y Carmen, 73

CASA VILARDELL

possible pel canvi de règim, produït el 14 d'abril de 1931 en ser proclamada la República. L'1 d'octubre d'aquell mateix any, les Corts espanyoles van reconèixer el dret de vot femení i el 1932 van aprovar la llei del divorci. Els costums, per fi, es podien normalitzar respecte dels països més avançats, tot i que el bisbe de Barcelona seguia clamant contra *esa ola de pornografía que va inundando nuestras hermosas playas*.

l'increïble vestit minvant

Platges boniques com la de Sitges, vila del Garraf consolidada com a destí elegant, idoni per exhibir els models més atrevits. El 1934 *Jantzen* hi organitzà una festa de primavera, esdeveniment recollit per *D'Ací i D'Allà* en el seu número d'estiu. La fotografia publicada en aquella ocasió mostra una renglera de *bathing girls* enfundades en els seus flamants banyadors, identificats amb l'inconfusible segell de la nedadora roja.

Els moderns vestits de bany també començaven a sovintejar les platges de la Costa Brava. Havien passat tres decennis des que el periodista Ferran Agulló, en un article publicat al diari *La Veu de Catalunya* el 12 de setembre de 1907, proposés aquest nom per designar els dos-cents catorze quilòmetres de franja costanera compresa entre Blanes (la Selva) i Portbou

(Alt Empordà). Es tractava de promoure aquella costa abrupta i captivadora per a la indústria turística, però no prengué volada fins a la construcció de la primera urbanització, S'Agaró, iniciada el 1924 en el terme municipal de Castell d'Aro, obra de l'arquitecte Rafael Masó per encàrrec de l'industrial Josep Ensesa. Algunes elits urbanes i intel·lectuals també havien fixat la seva mirada en Aigua Blava, Calella de Palafrugell, Llafranc, Port de la Selva o Tossa de Mar, poblacions que comptaven amb bones platges on encara predominaven les barques i les xarxes de pesca.

Año Jantzen 1934

El carnet de participación unido a cada legítimo
TRAJE DE BAÑO JANTZEN
le proporcionará **ventajas sensacionales**
descuentos considerables
servicios gratuitos
regalos y atenciones
en la ciudad y en las playas de toda España.
Para inaugurar el AÑO JANTZEN 1934, el día 13 de Abril

Fiesta de Primavera en Sitges

Festival acuático con exposiciones de las últimas creaciones Jantzen en la piscina Platja d'Or.
Té gala de moda en el Hotel Terramar Palace.

Concurso de elegancia de automóvil y gran desfile de modas en el Paseo Marítimo.

Para los poseedores del carnet de participación:
Ida y vuelta gratuita a Sitges en autocar
(Salida a las 10 de la mañana de Casa Libre)

Entrada gratuita a la Piscina (Precio habitual 2 Ptas.)
25 % de descuento del almuerzo (M. U. S. A.)

Antes de comprar un traje de baño, mira y entérese del sensacional servicio
AÑO JANTZEN

No comprará NINGÚN OTRO

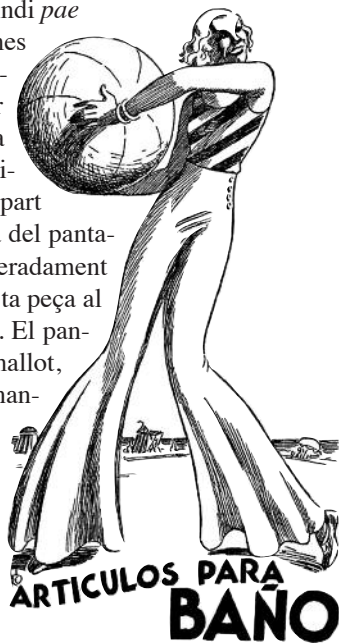
l'increïble vestit minvant

Ja fos a la selecta Sitges, a la popular Barceloneta, al burgès Maresme o a l'elitista Costa Brava, entre la indumentària de platja femenina ja ocupava un lloc destacat el *pijama*, un conjunt que, segons *D'Ací i D'Allà*, permet que la dona aparegui als ulls dels seus admiradors en una forma veritablement inèdita. ¿I quina dona elegant menysprea l'ocasió de vestir-se amb uns pantalons amples i voleiants, amb uns boleros graciosíssims, amb unes bruses de colors violentes?

El *pijama de platja* era una combinació de brusa i pantaló, sovint amb l'afegit d'una pamela, popularitzada per l'activa Coco Chanel a principis de la dècada de 1920, definit per ella mateixa com un vestit ideal per dinar a la vora del mar i passejar pels voltants quan no es té intenció de banyar-se.

Chanel s'inspirà en el vestuari mariner masculí, tant pel que fa a la forma com a la gamma de colors, per oferir a les dones la possibilitat de disposar d'un vestit de platja alternatiu, que aniria evolucionant fins a esdevenir als anys trenta una peça indispensable de l'aixovar estiuenc refinat, amb dissenys cada cop més extremats i estampats cridaners. La paraula *pijama* — o *païama*, com també era anomenat — prové de l'hindi *pae jama*, un pantaló tradicional utilitzat, tant per homes com per dones, en molts països asiàtics. Fou introduït a Occident cap a 1870, per ser adoptat per molts homes — i també per algunes dones — com a pràctica vestimenta de nit, en substitució de la tradicional camisa de dormir. La utilització pública per part de les dones causà sensació, principalment a causa del pantaló — molt ajustat a la cintura i amb camals exageradament acampanats —, en un nou intent d'incorporar aquesta peça al vestuari femení, aquest cop amb un èxit innegable. El pantaló del pijama, combinat directament amb el mallot, resultava un abillament explosiu. El periodista Fernan-Télez s'hi referia en un article publicat a *La Vanguardia* a principis dels anys trenta, en què assenyalava que *los primeros pijamas playeros causaron estupor y, sin embargo, los de este año son más exagerados que los del pasado y antepasado, pero tal vez choquen menos porque es mayor nuestra familiaridad con la extravagancia.*

l'increïble vestit minvant

Aquesta indumentària havia nascut a Europa, concretament a la Costa Blava francesa, epicentre del vessant més elegant de la moda de platja, mentre Amèrica dominava el vessant esportiu, dos aspectes de la mateixa activitat, complementaris però perfectament diferenciats. A Europa predominava la moda per damunt de qualsevol altra consideració, de manera que els complements esdevingueren molt útils a l'hora d'afegir seductores alternatives al lluïment estiuenc, especialment al voltant de les piscines, on les distàncies curtes obligaven a tenir més cura de l'aparença.

La piscina, com a alternativa domesticada a la mar brava, comptava amb molts anys d'existència i el seu ús s'havia diversificat. D'una banda, servia per a la pràctica esportiva de la natació i, de l'altra, actuava de nucli de la vida social durant l'estiu. Els principals establiments balnearis havien procurat dotar-se, com a mínim, d'una piscina, així com els clubs esportius amb prou recursos. A més, a mitjan dècada dels anys trenta, les delícies del bany a l'aire lliure havien deixat de ser monopoli de les poblacions costaneres. Sabadell, Puigcerdà, Lleida i Manresa havien inaugurat les seves piscines, amb la consegüent i previsible oposició dels immobilitistes, que argüïen perills de contagi de malalties cutànies i *exhibicionisme* vicios. En contrapartida, *D'Ací i D'Allà* publicà l'estiu de 1935 un article sense signatura, sota l'epígraf *Una piscina a cada poble*, on es remarcava que *la piscina modifica els costums. Crea noves preocupacions i n'esborra d'altres. Dóna al cos humà una importància que li ha estat negada durant segles i segles*, per llançar una proposta premonitòria: *si poguéssim, faríem que cada poble de Catalunya tingués, a més a més de la seva escola i la seva biblioteca, la seva piscina.*